

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar, po pošti prejeman 1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto X.

V Celovcu 25. avgusta 1891.

Štev. 16.

Razsodba

upravnega sodišča o pritožbi Celovškega mesta zoper odlok visokega c. kr. ministerstva notranjih zadev, po katerem mora isto sprejemati slovenske dopise.

Št. 2358.

Upr. sodn.

V imenu Nj. veličanstva cesarja!

C. k. upravno sodišče je pod predsedništvom c. k. predsednika grofa Belkredija upričo svetovalcev c. k. upravn. sodišča c. k. senatnega predsednika pl. Stranskega, c. k. dvornih svetovalcev dr. Verdina, viteza pl. Henniga in Scheneka in perovodje c. k. svetovalnega tajnika pristava viteza Tustanovskega o pritožbi Celovške mestne občine proti razsodbi c. k. ministerstva notranjih zadev od 9. sept. 1890, št. 17919, zastran dolžnosti, da mora pri mestnem magistratu sprejemati slovenske vloge, po javni ustmeni obravnavi dne 4. julija 1891 in sicer zaslišavši poročevalca, kakor tudi dr. Julija Magga kot zastopnika pritoževalne stranke, potem odgovor c. k. ministerskega svetovalca dr. barona Paskotinija kot zastopnika c. k. ministerstva notranjih zadev, in slednjič dvornega odvetnika dr. Jana Lenocha kot zastopnika soprizadete stranke razsodilo tako:

Pritožba se zavrne, ker ni bila dopustljiva.

Razlogi razsodbe:

Z ministerskim odlokom, proti kateremu je obrnjena pritožba, se je določilo, da je Celovski magistrat kot politična oblast prve stopinje dolžan, sprejemati slovenske vloge „Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ brez okoliščin (ne da bi smel zahtevati prilogo nemške prestave). Proti tej razsodbi je obrnjena današnja pritožba Celovške mestne občine. Upravno sodišče se je moralo najprej prašati, ali ima Celovška občina v tem slučaju pravico do pritožbe, in prišlo je do prepričanja, da je nema.

V tem slučaju se gre za stvar, ki spada po društveni postavi iz leta 1867. (§ 28) brez dvoma in ugovora v področje magistrata kot politične oblasti. Znano je, da imajo občine v izročnem delokrogu vse druge dolžnosti, kakor v samostojnem delokrogu, kar je jasno iz temeljnih določeb za občinsko uredbo od 8. marca 1862, drž. zak. št. 18. (čl. V., VI., XIII. in XXIII.).

Tudi Celovski mestni statut od 9. jun. 1850, dež. zak. št. 355, določuje pravice in dolžnosti Ce-

lovške občine gledé izročnega delokroga nasproti vladi v §§. 57, 109, 118 in 119, po katerih mora župan in njemu podložni magistrat oskrbovati po državni oblasti mu izročeni delokrog, kakor mu veli postava ali pa višja oblast, ter mora natančno spolnovati vse ukaze namestništva v zadevah javne službe.

Ako je pa Celovec, oziroma njegov župan v rečeh izročnega delokroga že sploh podložen državnim oblastnijam, velja to še toliko bolj za take zadeve, pri katerih deluje župan, oziroma njemu podložni magistrat kot politična oblast prve stopinje, kar se lahko razvidi iz § 4 postave od 19. maja 1868, dr. zak. št. 44, in iz §. 6 c. ministerske odredbe od 19. jan. 1853, drž. zak. št. 10. Po teh postavnih določbah morajo cesarske oblasti in občine z lastnim statutom politično upravo oskrbovati pod vodstvom deželnega predsednika; toraj so vse politične oblasti podrejene namestništvu, katero ima pravico, tem političnim oblastim, uradom in organom v določenem delokrogu in pri izvrševanju viših ukazov dajati pojasnila in naročila. Občine z lastnim statutom so toraj kot politične oblasti ravno tako podložne višim političnim oblastnijam, kakor cesarske politične oblasti prve stopinje.

Omenjeni ministerski odlok, proti kateremu gre pritožba, je za Celovško mestno občino, kakor ukaz više politične oblasti do niže oblasti. Da bi se pa niže oblasti pritoževale zoper više, to ne gre, ker imajo više oblasti pravico nadzorovanja nad nižimi, in sploh bi bila potem vsaka redna uprava nemogoča. Toraj tudi Celovška mestna občina kot politična oblast prve stopinje nema pravice do take pritožbe.

Če bi prav to oskrbovanje politične uprave občini prizadelo kake troške, je vendar le posledica dolžnostij, ki jih je občina prevzela kot politična oblast prve stopinje, in ker občina teh dolžnostij tudi ne zanika, nema pravice, da bi svojo pritožbo opirala na to posledico. Zato se je morala predložena pritožba, ne da bi se stvar sama dalje preiskovala, po § 2 in 21 postave od 22. oktobra 1875, drž. zak. št. 36 ex 1876, kot nedopustljiva zavreči.

Na Dunaju, dne 4. julija 1891.

Tustanovski m. p. Belkredi m. p.

Ghon v Borovljah.

„Vsak je lažnik, kdor vam pravi, da smo mi liberalci nasprotniki vere!“ tako

je smelo, rekli bi skoro, predrzno govoril poslanec Ghon svojim volilcem v Borovljah. Mogoče je, da g. Ghon sam za svojo osebo ni nasprotnik katoliške vere, zavolj tega pa še nema pravice, resnici v obraz biti in trditi o celi liberalni stranki, da tista ni nasprotnica naše vere. Za tako nedvednega ali slaboumnega g. Ghona vendar ne štejemo, da bi mogli o njem misliti, da nič ne ve o tem, koliko se je v zadnjih desetletjih pisalo in govorilo zoper resnice naše vere; zato bi človek skoro mislil, da je hotel Ghon svoje volilce le nekako tolažiti in da je le kot diplomat hotel zakriti rano svoje stranke, o kateri misli, da je boljše, ako je verno in priprosto ljudstvo ne vidi.

Koga bo pa s tem presleplil? Niti svojih priprostih volilcev ne, kajti oni so v liberalizmu že bolj dozoreli, nego si on morda misli. Kako pa spoznamo mišljenje kake stranke? Gotovo po pisavi njenih časnikov in po besedah njih pristašev, posebno voditeljev. Mi pa nismo danes na svet prišli in se dobro spominjamo pisave velikih in malih liberalnih listov v zadnjih desetletjih. Deloma že prej, še bolj pa so počensji z letom 1848. začeli brezverci udrihati po cerkvi.

S studom se spominjamo posebno iz let 1867 do 1874, koliko natolcevanja in zasmehovanja so na katoliško cerkev, na papeža, na škofe in duhovščino navalili listi kakor „N. fr. Presse“, „W. Tagblatt“, „Tagespost“, „Presse“ in na stotine drugih večih in manjših, v Avstriji in izven nje; kako so smešili papežovo nezmotljivost v verskih rečeh, kako strastno so pisali proti konkordatu, kterega so slednjič enostransko razveljavili, kako so pretili škofom celó z zaporom in jih res tudi sim ter tje zapirali, ako se niso mogli pokoriti ukazom liberalnih državnikov; kako so risali in ljudstvu kazali duhovnike kot največje sovražnike in kvarilce človeške družbe, kot protivnike vsake svobode in vsakega napredka. Res so pri tem divjem lovu na duhovnike imeli prvo besedo judovski časnikarji, toda „krščanski“ liberalci so jim pritrjevali in ploskali, ponudili so jim vso svojo veljavo v pomoč, da so res zmagale ideje, kakoršnih so si Judi in brezverci želeli, in te misli ali ideje so prešle potem tudi v postavodajo. Težko je verjeti, da bi bil kdo res veren katoličan, kdor sovráži in preganja katoliške škofe in duhovnike. Pa liberalci niso napadali samo oseb, oni so se lotili tudi vere same. Liberalni „učenjaki“ so spisovali knjige, v kterih so dokazovali vsakovrstne krive nauke: tajili so neumrjočnost duše, pekel in nebese; tajili so, da bi bil Bog svet ustvaril, in trdili, da svet od vekomaj stoji; nekteri so celó trdili, da ni Boga in da le duša celega sveta to je Bog; da je človek nastal iz opice, da je tedaj le žival brez duše itd. V podlistkih velikih časopisov se je pogosto čitalo podobno modrovanje, da se je krščanska vera že preživela, da živimo v prehodnem času, da se bo z novimi nazori porodilo tudi novo verstvo ter da se bo krščanstvo vrglo med staro, „srednjeveško šaro“. Pri shodih takih dozdevnih „učenjakov“ in „naprednjakov“ se je čestokrat povdarjalo, da se krščanska, zlasti katoliška vera ne vjema več z rezultati novejšje vednosti, to je „učenjaki“ (nezmotljivi?) so preiskovali in našli, da to ne more biti res, kar sv. pismo pove o stvarjenju sveta in dveh prvih človekov itd.

Mestjani in graščaki po deželi, ki so si take knjige in časnike naročali, poprijeli so se hitro novih krivih nauk, in kmalu so vsi tisti „liberalci“, ki so prej goreli le za državljansko svobodo t. j. za ustavne pravice, začeli goretí in se poganjati tudi za „svobodo vesti“, t. j. v bistvu toliko, kakor: „naj se vera kar mogoče odpravi, da nas vest ne bo več pekla zavolj storjenih pregreh“. Prvi sad tega „liberalnega“ gibanja je bil to, da se je moralo že leta 1867. v državne osnovne postave sprejeti, „da sme vsak verovati, kar hoče; da sme vsak učiti, kar hoče; in da se nobeden ne sme siliti, da bi v cerkev hodil ali k drugim bogoslužnim opravilom“.

Za take reči in „svoboščine“ so se vsi liberalci ogrevali, in kdor bi se ne bil, niso ga šteli za pravega „liberalca“, ampak za „mračnjaka“; in vendar mora vsak resničoljubni človek priznati, da taki ljudje, ki ne verujejo v večnost, morda niti v osebnega Boga, ki so celó v osnovne zakone sprejeli člen, da mora biti vsakemu dovoljeno, v „učeni obliki“ tudi krive protikršćanske nauke širiti, — da taki ljudje, pravimo, ne morejo o sebi reči, da so še verni katoličani ali pa kristjani. „Kdor pa ni z menoj, je zoper mene,“ je Kristus sam rekel. Kdor sam ne veruje in s svojim zgledom in nekrščanskim življenjem druge pohujšuje, ali kdor krive nauke z besedo ali tiskom med ljud troši, tak je gotovo nasprotnik vere. Kakošni nauki so se po „liberalnih“ knjigah in časnikih med ljudstvo zatrosili, to vsak lahko poizve, ako se podá v kako „liberalno“ družbo. Ako vprašaš liberalca, zakaj se o petkih ne posti, odgovoril ti bo: „to so le papeži upeljali, Kristus tega ni zapovedal“. Ali pa ni Kristus tudi rekel: „Kdor vas (aposteljne) posluša, mene posluša; kdor pa vas zaničuje, mene zaničuje“? Kdor pa papeža ne posluša in ne uboga, ta ga zaničuje. Liberalci so tedaj dovolj neumni, da niti ne vejo, da Kristusa samega zaničujejo, ker papeža in škofov nočejo poslušati in ubogati. Vprašamo vas toraj, gosp. Ghon: če liberalci niso nasprotniki vere, zakaj pa ne držijo postne zapovedi? Ali je morda tisti „priatelj“ vere, kdor cerkve ne posluša in ne uboga? Pridite v Celovec, (pa saj to tudi v Beljaku lahko storite), in oglejte si svoje liberalne tovarše, koliko jih je, da bi postno zapoved spolnovali?

Ako vprašaš liberalca, zakaj da niti ob nedeljah ne gre k sv. maši, odgovoril ti bo: „jaz molim lahko doma v svoji hiši; to je ravno tako dobro, kakor molitev v cerkvi“. Prvič bo težko res, da bi doma kaj molil; drugič je molitev v cerkvi, Božji hiši, več vredna, ker tam stojimo pred živim Bogom v podobah kruha in vina; tretjič pa je Božja, ne samo cerkvena zapoved, da moramo Gospodove dni posvečevati in sicer po naši veri v prvi vrsti s tem, da se udeležimo daritve sv. maše. Kdor pa niti Božjih zapovedi ne spoštuje in ne spolnuje, ali je tak še „veren“ katoličan? Ali sme tak o sebi reči, „da ni nasprotnik vere“. S tem, da druge pohujša, ko svojo versko dolžnost zanemarja, gotovo škoduje verskemu čutu med ljudstvom, in zato se sme reči, da je res nasprotnik vere. Še bolj očitno pa to kaže, ako še druge tako uči, da je maša nepotrebna itd.

Ako vprašaš liberalca, zakaj ne hodi k spovedi, ti poreče, da tega ni Kristus zapovedal, ali pa se bo celo pohvalil, „da je brez grehov“, kajti liberalci priznajo k večemu dva greha: ubijati in krasti; vse drugo je po njih „veri“ dovoljeno. Ako ga vprašaš, zakaj ne prejema zakramenta sv. Rešnjega Telesa, bo tudi rekel, da to ni potrebno. In vendar je Kristus rekel, da tisti ne bodo videli nebeškega kraljestva, ki ne bodo jedli njegovega mesa in ne pili njegove krvi. Liberalci pa mnogo verskih nauk naravnost tajijo, kakor so se naučili od svojih liberalnih modrijanov. Te svoje krive nazore razširjajo več ali menj prikrito po svojih knjigah in časnikih; v krčmi so pa že bolj odkritosrčni, in tam od njih lahko vsaki dan zveš, da nič ne verujejo. Še po kmečkih gostilnah na Koroškem slišiš včasih tako brezbožne pogovore, da se ti morajo kar lasje ježiti. Od kodi pa imajo ti ljudje svojo modrost, ki pri žganju večnost tajijo, cerkvene obrede zasmehujejo in duhovne psujejo? Ali mar ne od tistih „liberalcev“, ktere je g. Ghon Borovčičem predstavil kot nedolžne, pobožne ovčice?

Gosp. Ghon mora vendar gluh in slep biti, da nikoli še ni zapazil kaj takega! Poglejte vendar nekoliko okoli sebe, g. Ghon, prašajte svoje liberalne znance, ali hodijo ob nedeljah k sv. maši, ali opravljajo velikonočno spoved itd.; poslušajte pogovore po Beljaških ali Celovških krčmah; potem pa se spet oglasite. Ako nam dokažete, da vsi ali večina liberalcev svoje krščansko-katoliške dolžnosti spolnuje in Božje, kakor cerkvene zapovedi zvesto drži; ako nam dokažete, da noben judovski ali drugi liberalni list še nikoli nič ni zoper verske resnice pisal, in noben liberalcec nič zoper nje govoril; ako nam dokažete, da liberalci vsaj večinoma še ne vsi verujejo vse to, kar nam katoliška cerkev verovati ukazuje, — potem se podamo in priznamo, da smo vaši stranki krivico delali.

Vendar, g. Ghon, to dokazati vam nikdar ne bo mogoče. Mi imamo na tisoče živih in mrtvih (v tiskanih spisih) prič, da so liberalci več ali menj od prave vere odpadli, in kar oni svojo „vero“ imenujejo, to pač tega imena ni vredno. Vi znate toraj še tako možko na svoje prsi potrkati in reči: „mi nismo nasprotniki vere! kdor to reče, je lažnik!“ vendar vam tega nobeden ne bo verjel. Ako imate tako „vero“, da je samo ubijati in krasti greh, potem vam radi verjamemo, da takej „veri“ niste nasprotni, kajti za svojo kožo in svoj denar se tudi liberalci bojijo, zato so si mislili: „peto in sedmo zapoved moramo še obdržati“. Če pa mi o veri govorimo, mislimo vselej na našo katoliško vero, celo in kakor jo cerkev uči. Tej pa liberalci niso prijazni, to vemo vsi; po petju se pozna tič, in politična stranka po njenih časnikih. Vi, g. Ghon, hočete veljati za velikega poštenjaka, in mi vam te časti tudi ne jemljemo; to pa rečemo po vaših lastnih govorih na Dunaju in v Borovljah, da vi še svoje lastne liberalne stranke — ne poznate!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Kotmirske fare. (Cesarska slavnost), ktero je na Plešivcu pri Razaju napravilo dne 16.

avgusta naše katol. politično in gospodarsko društvo, je bila vkljub neugodnemu vremenu sijajna. Hvala za to gre v prvi vrsti g. odborniku Prosekarju, ki je s pomočjo rodoljubnih sosedov vse potrebno priiskrbel. Tri zastave so plapolale na vrh Plešivca, kjer so se užigali tudi topiči, ki so z gromovitim pokanjem pozdravljali prihajajoče goste. Čeravno se je popoldne že kmalo začelo pripravljati na slabo uro, došlo je vendar kakih 200 ljudi od blizo in daleč, med njimi 10 duhovnikov. Z veseljem smo nadalje pozdravili preblag. g. c. k. okr. glavarja, ki je prišel kot vladni komisar, in g. nadučitelja Ribnikarja, njegovo soprogo ter Ljubljanske pevce, ki so nas preko Karavank počastili s svojim obiskovanjem. Že je začelo rositi, ko smo pričeli zborovanje; g. Prosekar je pa za ta slučaj že preskrbel, ker je na vrtu precej prostora pokrtil, tako da je večina zborovalcev našla zavetje pod streho. Slavnostni govor je imel g. R., ki je v gladko tekoči besedi slavil lepe lastnosti našega milega vladarja, čigar god smo praznovali. Živahni živio-klici na svitlega cesarja so sledili temu govoru in pričali o zvestobi našega národa. G. Ribnikar je potem v daljšem govoru podal našim kmetovalcem mnogo koristnih nauk o sadjereji. Dijak L. je deklamoval več slovenskih pesnij. Ko je še g. H. iz Celovca nekoliko pojasnil naše politične boje, bil je spored končan, in morala bi se začeti ljudska veselica. Toda deževje pokvarilo je na pol dorasli mladini to njej namenjeno veselje, kakor plezanje na mlaj, pobijanje loncev, tekanje v vrečah itd. V zakritem prostoru pa se ni manjkalo kratkočasja, zato je že skrbel izvrstni kvartet Ljubljanskih pevcev (gg. Zalaznik, Malič, Ribnikar in Perdan), ki je občinstvo kar očaral s svojim ubranim petjem in svojimi čistimi, krepkimi glasovi. Vmes so se govorile napitnice: g. c. k. okr. glavarju, g. kanoniku Einspielerju, g. Ribnikarju, gg. pevcem, duhovščini, kmetom itd. Tudi g. c. k. okr. glavar baron Mac Nevin (rojen Ljubljančan) je napil v slovenskem jeziku vsem zborovalcem, pa se kmalo potem poslovil. Napitnice in petje ohranilo nas je pri dobri volji do devete ure. Zavolj dežja pa se kres ni mogel zakuriti in izostal je tudi umetalni ogenj, torej najlepši del, ki bi bil razveselil spodnji Rož na daleč okoli, koder se na Plešivec vidi. Vendar pa je bila veselica še zmirom dosti lepa. Hvala vsem, ki so k temu kaj pripomogli! Vsem ljubim gostom pa: na svidenje!

Iz Rožne doline. (Razno.) Nedavno bila mi je priložnost dana, ogledati si lepo Rožno dolino. Videl sem tam marsikaj za slovenskega rodoljuba veselega, pa žal, tudi marsikaj žalostnega. — Dobro dé človeku mila slovenska sapa v Glinjah, kjer se čutiš na pravih slovenskih tléh in se lahko prepričaš, da tu delujejo vneti slovenski rodoljubi. Ko sva se, dragi bralec, v vrli slovenski gostilni g. Zablachana okrepcala, hajd dalje proti Borovljam! Pa tu že ni nič kaj prijetno. Čisto nemški glasovi ti bijejo na uho, da moraš malo-ne misliti, da si zabredel v kako švabsko vas, in zato jo rad hitro popihaš dalje. Pa nemčursko-liberalni duh Borovljski razvlekel se je tudi dalje v Podljubelj in Košentavro, in tako za naju tu ni nič opraviti. Še le v Kapli malo obstojiva. — Ko sem prišel v to vas, bilo je ravno po dopoldanski službi Božji, (imeli so tisti dan semenj). Na semnjišču bilo je

zbranega precej ljudstva, ki je poslušalo beriča (ljudje so pravili, da je to g. občinski „sekretär“). Ta je bral, ali prav za prav mrmral razglase, a v nemškem jeziku! Ta je pa dobra, sem si mislil. Torej liberalni gg. občinski odborniki še toliko ne privoščijo slovenskim kmetom, da bi jim svoje razglase naznanjevali v njim zastopnem slovenskem jeziku. Ogledal sem si tudi kmete, kako poslušajo g. „sekretär“-ja, pa ne stavim beliča, da ga jih je 10 umelo! — Vsa druga je v sosednjem Št. Janžu. Že lični slovenski napisi ob koncu vasij ti pričajo, da županujeta v občinah Št. Janž in Bistrica-Sveče vrla slovenska korenjaka. Slava jima! Ti lični slovensko-nemški napisi se pa tudi dobro odlikujejo od onih v občini Podljubelj. V zadnji občini so napisi namreč le nemški, pa še ti pomanjkljivi in razcapani. S tistim nemškim „fortschrittom“, s katerim se bahajo naši nasprotniki, torej ni taka sila! — Iz Št. Janža po daljšem potu prideš na Bistrico, kjer gospoduje g. Tobeitz, znani prijatelj (??) Slovencev, (ktere bi najraje v žlici vode popil). Koj pri vходу v vas zapazil sem veliko hišo, in na moje vprašanje, kaj je tu, odgovorili so mi: to je naša „Volksschule“, po našem: ljudska šola. Da je to res nemška šola, a za čisto slovenske otroke, prepričal sem se kmalu, ko so me srečali otroci, ki so šli v šolo. Vsi so me pozdravljali le z „kuten morken“. Kar zbudel me je ta mrzli nemški pozdrav. Tedaj niti tega nam ne privoščijo nemški velikaši, da bi nas slovenski otroci pozdravljali v slovenskem jeziku! Res žalostno to! Vprašal sem se tudi, ali so pa nemške besede, ktere se nauče otroci v šoli kramljati, tudi vredne tako velike šolske hiše? Kaj misliš ti, dragi bralec? — Ogledal sem si potem še „pušeljce Rožne doline“, vrla Sveče, in tu, na nam koroškimi Slovencem svetem kraju, na Andreja Einspielerjevem domu vzamem za danes od tebe, ljubi bralec, slovo! Na svidenje!

Iz Sveč. (Usiljevanje nemščine po vseh kotih.) Mislim, da ni človeka, ki bi trdil, da ni treba kmetu v sedanjem času pouka, kar se tiče kmetijstva, posebno živinoreje, ki je tako rekoč v mnogih krajih jedino sredstvo, s katerim si kmet v sedanjih hudih časih kaj denarja pridobi. To pripozna tudi država in razne dežele, ker vedo, da kmetijstvo je podlaga dežele in države. Zato so v raznih deželah nastavljeni strokovnjaki živinoreje, ki kmete poučujejo. S tem se kmetom veliko koristi, posebno če dotični strokovnjaki živinoreje ali kmetijstva prav poljudno in natančno razlagajo, česar je kmetom treba vedeti, da se jim kmetijstvo in živinoreja izplača. Po izgledu drugih dežel skrbí tudi koroška deželna vlada za poučevanje kmetov. Pa kako, pokaže naj teh-le nekoliko vrstic. — Dne 5. julija prišel je k nam v Sveče živinozdravnik, ki je poučeval naše slovenske kmete o živinoreji. Kakor sem slišal, je Podkloštrom doma, in če tudi zna slovenski, poučeval je kmete samo v edinozveličalnem nemškem jeziku. Kakih 37 kmetov se je sešlo, ki so ga poslušali, a komaj 6 ga je za silo zastopilo. Govornik govoril je dobri dve uri — a govor ni imel uspeha nobenega. Prvič si je vzel govornik kot predmet svojega govora preobsežno stvar in ako jo je hotel celo razpravljati, moral je le površno govoriti, kar se je tudi res zgodilo. Omenil je razloček med bolno in zdravo

živino, dalje, kako naj se izredi zdrava živina, kakšni naj bodo hlevi, žlebi, okna, stelja, krma, pijača itd.; h koncu pa je omenil najbolj nevarne živinske bolezni: koliko in hitro napenjanje. Kakor se vidi, predmet govora bil je preobširen in če pomislimo, da je malo čez dve uri govoril, ni mogel govornik drugače, kakor samo površno govoriti. Pa kaj imajo kmetje od površnega govora? To, kar je povedal, pravili so pozneje kmetje, vsak gospodar vže ve, to uči skušnja in zdrava pamet. Drugič, govor ni imel vspeha zato, ker je bil izpeljan v nemškem jeziku. Svečani in nemški jezik! To je ravno tako, kakor da bi v nekteri nemški koroški vasi poučeval Francoz nemške kmete v fracoskem jeziku. Kmetje govornika niso razumeli; zato so tudi nekteri kmetje samo pet ali deset minut poslušali in potem odšli. Najbolj se je pa spoznalo, da govornika niso zastopili, še le potem, ko je odšel. Kmet je kmeta vprašal, kaj je prav za prav o tem ali onem pravil. Razun tega je govornik rabil sem ter tja takšne besede, kterih ni zastopil niti ta, ki zna količkaj nemški; bile so preučene. — Svetujemo torej gospodom, ako jim zares leži blagostanje kmetov na sreči, in ne samo ponemčevanje, da pošljejo kmetom takšnega govornika, ki si vzame kot predmet svojega govora na primer le jedno ali dve živinski bolezni; te pa naj natanko razpravlja, kakšen da je njun vzrok, kako naj se zdravite itd. in potem posebno gospodom svetujemo, da pošljejo v čisto slovenske občine govornika slovenskega jezika popolnoma zmožnega. To je, gospoda, Vaša dolžnost; to tirja pravica in enakopravnost, (če sploh moremo na Koroškem o enakopravnosti govoriti); skrajna nepravilnost in predrznost pa je, poslati v čisto slovensko občino govornika, ki poučuje kmete v jeziku, njim nerazumljivem. Škoda za čas in denar!

Svečan.

Iz Žitave vasi. (O naši cerkvi in še kaj.) Pri nas imamo zdaj lepo cerkev, ker je vsa na novo preslikana. Tudi imamo lepe in velike orgle, pa to je žalostno, da že dolgo časa molčijo. — Že dolgo se o tem govori, da bi imeli Proboj iz Št. Vidške fare izločiti in našej pridružiti. Ne vemo, ali bo to šlo, ker Št. Vidci se branijo, pri nas je pa tudi pretesno pokopališče. Probojci so tudi zvedeli, da bi imeli šolo zidati v Št. Primožu, pa jim nič ne diši; ne vem, ali se bojo temu ognili? Pri nas imamo novo šolo, pa stane tudi lep denar.

Iz Podjunske doline. (Slovensko uradovanje in občinske volitve.) Odkar so Slovenci na Kranjskem dobili deželni odbor v roke, uraduje že večina občin v slovenskem jeziku. To je pripravno, ker vsaj vsak svetovalec lahko prebere občinska pisma in tudi sam vé, kaj podpiše. Tudi se nikomur ni treba braniti županovanja zavolj tega, ker nemško ne zna. Prej pa je zamogel le tisti župan postati, ki je nemško znal, naj je že bil sposoben za župana in ljudem po volji ali pa ne. Tudi na Štajerskem je že mnogo občin, ki slovenski uradujejo. Okrajnim glavarstvom in vsem oblastnijam dopisujejo po slovensko. Tako stopa slovenščina pri uradnijah v svojo veljavo. To bi moralo tudi na Koroškem tako biti. Tukaj ne uraduje še nobena občina po slovensko. Da se to na boljše obrne, treba bo pa še prej občine v svoje

roke dobiti; občin z narodnim zastopom imamo še premalo. Zato se pa podvizajte, ljubi Slovenci, da zmagate pri občinskih volitvah. Saj to bo le vaša korist. Učite se od nasprotnikov; kakor znajo oni pooblastila za volitev loviti, tako delajte tudi vi. Da pa zveste, kdo ima volilno pravico in kdo se voli, vam ni družega treba, ko da si v Mohorjevi tiskarni naročite „politični katekizem“, kjer je vse to natančno popisano.

Izpod Uršelske gore. (Spomin brzega moža.) Bela žena nam je spet pobrala brzega (vrlega) moža, 78letnega Janeza Lečnika p. d. Lobasa. Rajni je bil zvest Slovenec, izgleden katoličan, pravi prijatelj svojih sosedov in usmiljen oče ubogih, ljubljen po celem okraju, spoštovan celó od političnih nasprotnikov. To je pokazal njegov pogreb, h katerem je prišlo mnogo kmetov, čeravno imajo zdaj dosti dela na polji. Štirje lepi veneci so krasili njegovo krsto, najlepši venec pa so mu spletli pogrebci, ki so za njegovo dušo molili rožni venec od hiše do cerkve, eno uro hodá. Tak venec si je pokojnik tudi zaslužil. Naj v miru počiva, poštenjak!

Iz Stražišča pri Prevaljah. (Kresi.) Čudim se, da Vam iz naše doline nihče ni popisal lepih kresov na god sv. Cirila in Metoda. Videl sem jih kakih 30, kakih 10 prav blizo liberalnih Prevalj. Tudi topiči so veselo pokali. Nek vrli mož je kres zakuril visoko na planini, eno uro od svojega doma. Potem sem šel nekoliko v hrib in videl kresove na Tolstem Vrhu in v Kotljah. Prav lep je bil nad sv. Rokom, kjer ste se svetili črki C in M (Ciril in Metod) do pol enajstih; ko je ta svetloba ugasnila, prikazal se je namesto teh črk svetel križ, kar je menda pomenilo, da sta sv. brata v imenu sv. križa premagala vse zapreke in srečno dosegla namen svojega potovanja na zemlji.

Iz Notranjskega. (Kje je pravo rodoljubje?) Ne tisti, ki veliko kriči in pisari, ampak tisti se mi zdi pravi rodoljub, ki se mu lastni rod smili in mu skrbi za kruh telesni in dušni. Hoče se mi zdeti, da se naši rodoljubi premalo brigajo, kako prostó narod živi, ali ima kaj jesti ali ne; sicer bi se naši ljudje ne selili trumoma v Ameriko. Ko je bila Italija še razcepljena in raznim „tujim“ vladarjem podložna, godilo se je Lahom dobro: davki so bili majhni in živelo se je jako po ceni; nekteri pridelki so bili skoraj zastoj. Vkljub temu pa so laški „narodnjaki“ kričali, da je Italija tlačena in izmolžena, in da se bo blagostanje v deželi na višjo stopinjo povzdignilo, kedar ne bo treba rediti več toliko kraljičev in njih rodovin ter bo vsa Italija združena v eno veliko državo. Ljudstvo je tem obljubam verovalo, vsa Italija se je slednjič zarotila zoper svoje postavne vladarje; pregnali so jih in naredili „zjedinjeno Italijo“. Toda obljubljeno blagostanje ni hotelo priti; mlada država je iz gizdavosti hotela biti „velesila“, zato je bilo pa treba mnogo vojakov, ki stanejo mnogo denarja; davki so rastle in rastle, revščina pa se množi v tej blaženi Italiji, da je groza brati. „Tuji“ vladarji in njih rodovine še deseti del tega niso potrebovali, kakor požre zdaj „narodni malik“, ki hoče imeti veliko vojno, mnogo oklepnih ladij in drugih potrebščin, ki so združene s častjo „velesile“. Oropali so že cerkev, samostane in zavode za uboge, pa vse nič ne izda!

— Kako je pa pri nas na Kranjskem? Tukaj smo se zdaj tujega jarma nekoliko otesli, in pričakovati je bilo, da se bojo zdaj rodo- in domoljubi potrudili, porabiti ta oddihljaj in skrbeli za gmotno blagostanje naroda. Mestu tega pa mnogim ni družega mar, ko prepir in lastna čast. Nam Notranjecem je malo mar, ali in kaj verujejo Ljubljanski gospodje. Nam se zdi, da bi morali pravi, možati domoljubi skrbeti toliko več za krepko, nepokvarjeno in verno ljudstvo, da si gmotno opomore in se tako tudi izseljevanje zapreči, da ne bo slovenski živelj služil samo kot tlačan Nemcem, Lahom, Bavarcem, nemškimi Štajercem in Korošcem, ter Angležem v Ameriki (kajti potujčijo se naši izseljenci itak vsi), ampak da bo na domačih tleh zaslužek našel, se množil in tako vedno močnejši in številnejši postajavši pridobil si veljavo med narodi. Na milijone izdamo Slovenci vsako leto za izdelke tujih tovarn. Ali bi ne bilo na vse strani bolje, da si sami naredimo potrebne tovarne? S tem bi denar in ljudi doma pridržali. Na Notranjskem imamo slabo zemljo, tukaj bi tovarne ne odtegovale ljudstva od kmetijstva, ampak mu dale potrebni zaslužek. Tovarna za sukno bi bila tukaj na mestu, ker se na Krasu, v Istri in bližnji Hrvatski še precej ovac nahaja, tako da bi imeli volno bolji kup v rokah, kakor Francozi, Belgijanci in Angleži. Na Dolenjskem bi se morda izplačala tovarna za platno, ker imajo rodovitno zemljo, da lahko lan nasejejo. Na Gorenjskem, zlasti v Kropi in Kamnigori, naj bi se upeljala kaka železna obrt, da se revnim žebjarjem na pomoč pride. Slovenci imamo izvrsten hmelj v Savinjski dolini, imamo dovolj ječmena, ali nam je treba, da nam morajo Nemci pivo variti? Lahko bi se napravile narodne pivovarne v Žalcu, Ljubljani in Novem mestu. V Ljubljani ali kje drugje naj bi ustanovili še predilnico za pavolo. Ako bi se vsa taka podjetja osnula na delnice, potem bi bil vsak delničar v lastnem interesu tudi agitator za prodajo izdelkov iz domače tovarne; kajti če hoče za svojo delnico kaj dividende dobiti, mora gledati, da podjetje prospeva. Sto in sto se jih bo morda oglasilo, da porečejo: „to ni mogoče, pri nas to ne gre, smo prerevni,“ in kakor se že glasijo ugovori takih, ki so preboječi ali pa se bojijo, da se jim bo kaka delnica usilila. Vendar pa za nas ni druge pomoči, ako hočemo svoj stan zboljšati. Vsaj poskusiti moramo in z malem začeti, saj iz malega raste veliko. Vse v nemar puščati, bil bi pa neodpustljiv narodni greh. Zato kličem rodoljubom: Na delo!

Iz Rima. (Združenje izhodne in zahodne cerkve.) Tukajšnji katoliški list „Moniteur de Rome“ priporoča katoliškim shodom zapadne Evrope, naj bi se bolj živo zanimali za združenje pravoslavne cerkve z rimsko-katoliško. Treba je v Kristovo naročje nazaj pripeljati 80 milijonov ločenih duš in spremljati klic sv. očeta Leona XIII. do ločenih kristjanov izhodne cerkve. To bi bila najlepša zmaga sv. cerkve nad nevero in protestantizmom. Seveda bo treba premagati velike ovire, ker se politika dandanašnji ne obrača po veri, ampak po sebičnih nakanah in spletkah. Izhodno vprašanje bojo razsodili sv. oče, kedar se izhodna cerkev povrne v naročje katoliške. Takrat še le

bojo izhodne cerkve in države prišle do svobode in stalnega napredka, kajti katoličanstvo zna združiti edinost vere z razlikami narodov in držav. Rusija sama bi po katoliški veri mnogo pridobila tako v verskem, kakor v političnem oziru. Državi bi hasnilo, da se znebi cerkvene vlade v svojih prostornih pokrajinah, pod papeževo vlado bi se versko ali npravno življenje duhovništva in národa zelo povzdignilo. Rusija pa bi lahko prevzela varuštvo nad katoliškim krščanskim svetom in s tem bi njena veljava velikansko narastla. Katoličani bi v Rusiji ne videli več svoje zaklete, silne sovražnice, ampak svojo prvo in najmočnejšo oporo. Na izhodu se naslanja vsa politika na vero, in če je enkrat papež priznan kot vrhovni poglavar krščanske vere, potem je papež tudi sodnik o izhodnem vprašanju. Izhodne cerkve, pridruživše se Rimu, zadobile bi svojo prostost nasproti posvetni oblasti. V Rimski stolici sv. Petra našle bi svojo oporo in trdnjavo proti vsaki oblasti izven cerkve. Svet pa bi spoznal, da papež, ki je raznim cerkvam in narodom poroštvo neodvisnosti, mora tudi sam zadobiti in uživati prostost in neodvisnost nasproti vladi, ki je cerkvi toliko nasprotna in nemila. Združenje izhodne z rimsko cerkvijo imelo bi toraj ta nasledek, da bi se moralo rešiti tudi rimsko vprašanje. To so glavne misli v članku omenjenega lista. Enake nazore je svoj čas razvijal tudi ruski filozof Solovjev, trdivši, da bi Rusija na svoji veljavi in notranji kreposti velikansko pridobila, ako se povrne v naročje katoliške cerkve in gledé fizične sile nje varhinja postane.

Kaj dela politika.

Poslanec Detelja je bil imenovan za deželnega glavarja na Kranjskem. To je tembolj vesela novica, ker se je bilo zarad znanega razkola v národni stranki že bati, da vlada spet poseže v vrsto nemških móz na Kranjskem in Kranjcem dá za glavarja kakega Apfaltrerna ali pa Žvegeljna. — Sicer je v notranji politiki malo kaj novega. Največ pozornosti obrača na sebe še sijajna razstava v Pragi. To pa tudi nemške liberalce hudo v oči bóde; zato so po svoji stari navadi začeli Čehe obrekovati, da vabijo vse Slovane le zato k sebi, da bi kovali zaroto zoper Avstrijo. Kakor navadno, se je tudi temu obrekovanju verjelo, in odslej ne smejo Čehi več javno sprejemati in pozdravljati slovanskih gostov. Ko so se Slovenci v Prago peljali, bili so na vseh postajah žandarji, ki so Čehe nazaj tiščali, da ne bi mogli svojih slovanskih bratov pozdraviti. Nemcem je pa vse dovoljeno: pri šulferajnskem shodu v Celovcu je bil tudi neki Prus, ki je rekel, da spadajo vse dežele pod Nemčijo, koder se nemško govori. Podobni govori so se slišali na shodu nemškega planinskega društva v Gradeu. To je vse prav. Če bi pa Slovenec zaklical „živio Čehi!“ v tem vidijo nevarnost za državo! Ali nismo Slovenci, Čehi in Hrvati vsi pod enim cesarjem? Ako nemški Stajerc Tirolca pozdravi, v tem ne vidijo nobene „velezidaje“, in je tudi ni; ravno tako je ne more biti, če Slovenec pozdravi Hrvata ali Čeha.

V zunanji politiki se vršijo imenitne reči. Več francoskih vojnih ladij se je podalo v Petro-

grad na Rusko, kjer so bili Francozi od cesarja in vsega ljudstva častno in navdušeno sprejeti. Mudili so se več dnij v Petrogradu in v Moskvi in ves čas je sledila veselica veselici. Iz teh dogodkov se sklepa, da je že gotova in dogovorjena zveza med Francozi in Rusi. Nemškim listom to seveda ni po volji. Pa za Avstrijo je zdaj položaj boljši, kakor prej. Dokler je še Bizmark v Nemčiji gospodaril, je zmirom tako obračal, da se staro prijateljstvo med Nemčijo in Rusijo ni popolnoma izgubilo. S tem je imel v rokah orožje zoper Avstrijo. Tej je vedno žugal; „če se mi slepo ne pokoriš, se zvežem pa z Rusijo“. Cesar Viljem je pa Rusom hrbet obrnil in šel v Anglijo tretjega zaveznika iskat, pa ga menda ni našel. Ruski car pa je bil nad tem nevoljen in je bil prisiljen, približati se Francozom. Angleži pa nočejo veljati pustiti, da so se zvezali z Nemčijo, zato so povabili francosko brodovje, naj se oglasi tudi na Angleškem, kjer hočejo Francoze dobro in prijateljsko pogostiti. To se je ravno te dni zgodilo. Med tem pa na Francoskem vedno raste navdušenje za Ruse. Vendar pa še ni dognato, da to meri na vojsko. Nasprotno je znano, da ruski car želi miru, in njegova zveza s Francozi ima morda res le ta namen, da mir ohrani in utrdi. Ako pa na eni strani Italija, Avstrija in Nemčija čuvajo nad mirom, po drugi strani Rusija in Francija, in tretjič še Anglija sama za se, — potem je mir prabit, kakor žebelj! — Tudi mladi srbski kralj Aleksander je na potovanju. Najprej je šel v Petrograd na ruski dvor; potem pa je prišel na Dunaj in v Išč, kjer je bil gost našega cesarja. Temu potovanju ne pripisujemo posebnega političnega pomena, ker je Srbija premajhna dežela, da bi kaj zaločila v veliki politiki. — Na Portugalskem se nič prida ne kuha. Imeli so že spet nemire, pri kterih je bilo 182 oseb ranjenih; 80 zarotnikov so zaprli. Kralja hočejo pregnati in narediti republiko. Tudi na Španjskem in Laškem nekaj vre, nemara da bo kaj podobnega. — Nemški škofje se zberejo v kratkem v Fuldi v posvetovanje. Liberalci so jim za petami in vohajo, kaj se bo sklepalo.

Gospodarske stvari.

O sadjereji.

Po govoru blag. gosp. Vojteha Ribnikarja, nadučitelja v Logatcu, pri cesarski slavnosti na Plešivcu, dné 16. avgusta 1891. leta.

Vsaka hiša potrebuje temelja, ki podpira in drži celo poslopje. Takega temelja treba je tudi celi državi in ta temeljni kamen države je kmetski stan. Čim boljši in trdnejši je pri hiši temelj, tem trdnejša je cela hiša; in čim trdnejši, boljši je v državi nje temeljni kamen, t. j. kmetski stan, tem trdnejša in mogočnejša je država sama. — Važno je zato vprašanje: Kako je s tem stanom, kak je dandanašnji ta temelj države? Pa, žal, reči moramo, da nič kaj dobro!

Pred 20., 10. leti bilo je v kmetskem stanu še mnogo boljše, nego dandanašnji. Poslom ni bilo treba dajati toliko plače (lona) kakor danes. Najboljšemu hlapcu dajal si takrat komaj toliko,

kakor moraš zdaj dajati najslabšemu hlapčiču! Obleka bila je mnogo boljša, trdnjša, nego dandanašnji. Napravljali so si kmetje vso obleko doma iz domačega platna, in tako oblačilo trpel je tri do štiri leta, ali še delj. Vse drugače je zdaj, ko tudi že kmetje vso obleko kupujejo po mestih. — Ravno tako je z jedjo. Prej si je kmet vse, kar je potreboval za vsakdanji živež, prideloval na domačem polju, in kave, rajža in drugih takih rečij na kmetih niti po imenu niso poznali. Dandanašnji pijejo že v zadnji koči kavo! In tako imajo ljudje še mnogo drugih potreb, katerih naši pradedje niso poznali.

Davki so dandanašnji vsi drugačni, večji, kakor so bili v prejšnjih letih. — In kaj je z dohodki? Teh je veliko manj, kakor prej. Gozdi, ki so našim očakom v mnogih krajih prav mnogo donašali, so se ali posekali, ali se je na drug način njih vrednost zmanjšala. Živinoreja je v mnogih krajih pešala, ali še peša. Polje je postalo slabše, ter obrodilo veliko manj, nego je obrodilo še pred 30., 20. leti.

In kaj sledi iz vsega tega za kmeti stan? Da tudi ta od dne do dne peša, da je v njem zdaj veliko slabše, kakor je bilo še pred 20., 10. leti. Če je vreča (žakelj) še tako polna, vendar se bo s časom spraznila, ako se iz nje vedno zajema, a noter nič ne daje. Ravno tako je s kmeti stanom, če ta iz svojih virov, ali iz svojega žakeljna vedno le zajema, a nič noter ne daje.

Kako se pa more v kmeti stanu zopet obrniti na boljše? Ali naj se nove navade in šege, ktere sem omenil, in ki so se udomačile med ljudmi, zopet popusté? To ni lahko in skratka nemogoče!

Treba je temveč, da se kmeti stanu odprejo novi viri, iz katerih naj zajema novih močij, novega blagostanja. Takšne vire zaslediti, prizadeva se sedaj vse; vlada kakor posamezniki in društva. Tudi naše „Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ ima ta namen, in izpolnjuje ga danes s tem, da je priredilo predavanje o takšnem novem viru za ves kmeti stan, — o sadjereji.

1. Potreba sadjereje.

Sadjarstvo je veda ali znanje, kje in kako naj se nasaja sadno drevje. Sadno drevje in s tem sadjereja je jako potrebna kmeti stanu. Kako krasna in lepa je vas ali okolica, ki je bogato obdana s sadnim drevjem. Kako lepo je vigradi, ko po vrtilih cveté črešnje, jablani in hruške. Kako lepo je videti v jeseni, ko so drevesa obložena z obilnim sadjem, ko se gledalcu smehljajo nasproti rudeča jabelka, sočne hruške itd. Veselo je za človeka, gledati v gozdu drevo poleg drevesa, — še lepše je pa, če je okrog hiše, po vrtovih sadno drevo poleg drevesa, bogato obloženo z okusnim sadjem!

Skrbna hišna gospodinja sadje, zlasti hruške in češplje, posuši in hrani za zimo in pa vigrad. Hišni gospodar pa napravlja iz sadja, posebno iz hrušk, pa tudi iz jabelk, mnogo mošta, in ravno to napravljanje mošta iz sadja je prav pomenljivo za kmeti stan, kar ne smemo prezreti. Mošt bo splošna pijača v prihodnosti. Prej je v mnogih krajih dobro obrodila vinska trta in dajala ljudem

izvrstne pijače, — zlatega vinčeca. Pa odkar vinograde uničuje majhna živalica, ktero imenujejo trtno uš, smo, ali bodemo s to pijačo — z vinom — v kratkem prav na slabem, in na mesto vina stopiti bo večjidel moral mošt.

Če se iz sadja ne napravlja mošt, se sadje lahko prodá. Že več let prihajajo na Slovensko kupovalci sadja z Nemškega, ki sadje pokupujejo v velikem, in ki so izvažali iz slovenskih krajev že na stotine vagonov jabelk, hrušk itd., ter so za to v deželo prinesli marsikteri stotak. Evo tu novega, dobrega vira za kmeti stan, zboljšati si svojih dohodkov!

Odveč bi bilo, še nadalje naštevati veliko korist sadjarstva, in velike dobrote, ki iz njega izvirajo za kmeti stan. Vsak umen gospodar bo te dobrote precej spoznal, in se v svojem gospodarstvu po tem ravnal.

2. Kje je treba nasaditi sadna drevesa?

Če se vsedeš k polni mizi, obloženi z dobro jedjo, se veseli tvoje srce. Če pa koga, ki je prav lačen, posadiš k prazni mizi, se bode kaj kislo držal. — Ravno to je s sadnim drevjem. Če stopiš pred lepo drevo, bogato obloženo z ukusnimi jabelki ali hruškami, tedaj ga z veseljem gledaš. Tvoje oko se pa rado obrne proč, ako imaš pred seboj drevo, čisto zanemarjeno, na katerem je k večjem par kislih lesnik.

Da so pa sadna drevesa lepa ter obrodijo mnogo čvrstega in sočnega sadú, veliko je odvisno od tega, kakošna so tla ali zemlja, kjer nasadimo sadno drevje. Zemlja ne bodi preveč kamenita, pa tudi ne preveč močvirnata. Treba si tudi dobro zapomniti, da ni vsaka vrsta (sorta) sadja pripravna za vsak kraj.

Jablana m ugajajo rodovitna, ne preveč močvirna, če tudi malo peščena tla.

Hruška požene svoje korenike kar naravnost globoko v zemljo. Ako torej nimaš prav globoke, rodovitne zemlje, ne nasadi hrušk, ker se na slabih tleh nič ne obnesejo.

Črešnje ljubijo bolj peščene, češplje bolj mokrotne kraje.

Če je tudi kak svet ugoden za sadjerejo, vendar ni pripraven za vse sorte sadja. Ako torej na novo nasajaš sadna drevesa, skrbi vselej za to, da dobiš sorte, ki so tvojemu kraju primerne in ti donajajo največ dobička. Če kupuješ sadna drevesa, nikoli ne kupi premajhnih ali prenizkih. Drevo, ki ni kraju primerno, ali prenizko, je za nič! Drevesce, ktero kupiš, bodi vsaj tako visoko, kakor vzraščén mošt, da ga ne more več potlačiti ali poškoditi živina.

Mislimo si, da gospodar hoče nasaditi svoj veliki vrt s sadjem. Vpraša se, s katerimi sortami ga bo nasadil? Če je zemljišče za to pripravno, nasadi naj na svojem vrtu nekaj jablanov, potem hrušk, črešenj in češpljev. Če pa tla nič niso pripravna za češplje ali črešnje, naj pa te sorti izpusti. — Toda jabelk, hrušk itd. je zopet zelo mnogo različnih sort, — koliko sort vsakega bo treba nasaditi? Ali naj je na vsakem drevesu druga vrsta sadja, ali pa naj bodi na celem vrtu le ena sorta jabelk, ena hrušk itd? Niti prvo, niti drugo ni prav!

Če imate fižola eno sorto zbrano, prodaste ga lažje, nego imate mnogo sort vkup namešanih. Ako kupec pride in vidi vašo zmes fižola, belega in ru-dečega vkup namešanega, rekel bode gotovo: to zmes ne morem rabiti; prej razberite fižol, potem ga kupim! Ista je tudi z jabelki. (Konec sledi.)

Za pouk in kratek čas.

Faragit, mladi suženj.

(Konec.)

Dobri očetje misijonarji iz Alžire, ko so zve-deli, da pride karavana črnih sužnje v Varglo, podali so se v to mesto, da bi odkupili nekaj mladih zamorčkov in jih rešili iz žalostne sužnosti. Oče Rihard (ki je pozneje mučeniško smrt storil ob enem z očetom Puplardom in očetom Moratom) je stopil k meni in prašal vodnika naše karavane, koliko hoče za mene. Bil sem takrat enajst let star; bil sem zelo shujšan in slaboten videti, kar se ni čuditi pri takem življenju; bil sem tudi še nekoliko šepast zavolj tiste rane z bodalom. Vod-nik je rekel očetu misijonarju:

„Faragit velja dve sto frankov.“

„Jaz ti dam sto frankov in nič več“, odvrne misijonar.

„Sto frankov? Ali mislite, da sem znorel? On velja 200 frankov.“

„Ta je lepa“, reče duhovnik, „jaz fanta ravno ne potrebujem, ti pa boš imel še svoj križ, prej da se ga znebiš. Tu imaš sto frankov, pa nič več!“

„E kaj, da se vam prikupim, naredimo 150...“

„Ne; jaz dam 100, pa nič več. Vzamem Fa-ragita in ga odpeljem. Tu imaš 100 frankov...“

En čas sta še „glibala“, nazadnje me je Arabec pa vendar dal za 100 frankov. Oče Ri-hard pa me je odpeljal. Nikoli v svojem živ-ljenju še nisem bil videl čisto belih ljudij. Bil sem ves prestrašen, ko sem prišel misijonarju v roke. Misil sem, da me bo kar pojedel; kajti Tuaregi in Arabci so mi pravili, da beli kristjani črne ljudi kar jejo. Oni postavijo, so mi pravili, velik kotel vode k ognju, in kedar voda zavre, pokličejo malega zamorca in mu rečejo, naj v kotel pogleda; kedar se pa on čez kotel nagne, vzdignejo ga pri nogah in ga vržejo v krop, da se v loncu skuha, potem ga pa snejo. Zato sem se misijo-narja bal, in ko sem pogledal njegovo obleko, sem mislil, da je to druga koža, katero imajo beli ljudje okoli života. Oče me je peljal v Biskro na Alžir-skem. Prišel sem v lepo hišo, da take nikoli še nisem videl. Oče misijonar mi je rekel sestri in me je s svojo roko gladil po glavi. Jaz sem se še vedno bal, da me bo snedel. Ker me je pa tako božal, postal sem bolj srčen in povedal sem očetu, da sem lačen, in da sem pri Arabcih in Tuaregih navadno več palice ko kruha dobil. Dobri oče mi je brž dal nekaj dateljnov (tako sadje iz Afrike). Ko sem se najedel, bil sem srečen, vi-deti, da ta beli mož, namreč misijonar, ni zatiralec zamorcev, ampak njih prijatelj in rešilec, in bil sem zadovoljen, da sem prišel pod njegovo oblast. Začel sem se smejati, peti, skakati in poljuboval sem misijonarju roko. Smel sem se veseliti, ko sem se domislil, kako se mi je prej godilo. Ko sem stopil v misijonarsko hišo, videl sem same

zadovoljne obraze. Dobri oče Rihard mi je dal veliko volnato srajco in potem me je poslal na dvorišče. Tukaj sem videl več drugih otrok moje starosti, ki so si igrali in bili srečni. Sprejeli so me kakor svojega brata, in jaz sem pozabil, da so bili do zdaj udarci z jermenom in palico moj edini delež. Oče Rihard je prišel k meni in mi rekel:

„Ti si imel do zdaj zelo hude gospodarje?“

„O ja, zelo hude,“ odgovorim.

„In jaz, ali sem tudi hud?“ praša oče.

„O ne,“ rečem jaz, „vi ste prav dobri.“

„Ali boš pri nas ostal?“

„O ja, za vselej, za zmirom!“

Potem me je oče Rihard objel in mi rekel, da sem odslej prost, da nisem več suženj. Odslej sem se učil Boga ljubiti in vsaki dan ga zahvalim, da me je rešil iz sužnosti in da me je sprejel med svoje otroke.

Znam govoriti več jezikov. Iz začetka sem govoril zamorski jezik, ki ga imam od matere, pa tudi arabščine sem se že v mladosti nekoliko naučil. Ko sem bil odkupljen po očetu Rihardu, poslan sem bil v Tunis in v Alžiro, da se naučim francoščine, pa naučil sem se tudi italijanščine. Ko sem že dobro francoski znal, začeli so me po-učevati v krščanskih resnicah in mi obljubili krst. Ah, na misijonih ne dajo misijonarji tako hitro sv. krsta! Rekli so nam, da mora biti človek dobro poučen in dovolj moder, prej da je vreden postati brat Jezusa Kristusa. Dostikrat so nam dobri očetje rekli: „Moji otroci, če hočete vi kristjani postati, morate velike dolžnosti na se vzeti. Morda bote morali še svoje življenje dati za sv. vero, kakor je to storilo že veliko krščenih zamorcev, ki so rajši umrli, kakor pa da bi bili prelomili krstno obljubo. Ali imate vi tako srčnost?“ Mi smo obljubili, da hočemo rajši vse prestati, kakor pa krstno obljubo prelomiti.

Jaz sem goreče hrepenel po tem blaženem dnevu sv. krsta, ki me bo storil otroka Božjega. Vsaki dan sem se učil iz katekizma in trudil sem se, razumeti lepoto katoliške vere. Pravili so mi o sveti Devici Mariji in o svetnikih; jaz sem jih zelo ljubil in jih prosil za milost, da bom kmalu vreden sv. krsta. Slednjič ko sem tri leta preživel pri dobrih misijonarjih, so mi na novega leta dan naznanili, da bom krščen meseca maja, ki je po-svečen Mariji. Zdaj sem še bolj goreče molil in se pripravljaj na to veliko posvečilo. Ta lepi dan je napočil in jaz sem odpotoval iz Tunisa v Malto. Preuzvišeni gospod kardinal Lavižeri so me krstili v lepi kapelici. Nikdar ne bom pozabil veličastnih obredov tega dneva, ki je bil najlepši mojega živ-ljenja. Nas je bilo dvanajst novokrščencev. Dali so nam bela oblačila kot znak čistosti naših duš. Ko je teklo sveto olje po mojem čelu, čutil sem neko čudovito premembo v sebi: nisem bil več ubogi in revni Faragit, ampak postal sem kristjan, brat Kristusov in dedič nebes! S kakim veseljem sem odgovarjal na vprašanja kardinalova: „Ja, od-rečem se satanu, temu vragu, ki me je toliko trpinčil in ki muči že toliko stoletij moje uboge rojake v Afriki. „Ja, hočem biti Kristusov na veke!“ Namesto imena Faragit so mi dali ime „Emanuel Bieno“. Bil sem v štirinajstem letu, ko sem postal otrok Božji in svete cerkve. Na dan krsta sem prejel tudi prvo sv. obhajilo. Bil sem

srečen, kakor bi živel pri angeljih; nisem mogel dovolj zahvaliti Boga za veliko milost, da me je vzel v svojo službo. Molil sem in še mnogo molim za tiste dobre ljudi, ki so me pomagali rešiti s svojimi darovi in ki še vedno podpirajo misijonarje, da zamorejo odkupljevati uboge sužnje, katerih je v Afriki še na milijone.

Sedaj štejem petnajst let in se pridno učim, da postanem enkrat misijonar in ponese Božjo besedo svojim bratom v Afriki, ki poznajo samo satana. Milodari lepih katoliških dežel so rešili mene iz sužnosti in z menoj so jih in jih še bodo na tisoče. Tisočkrat naj vam Bog povrne, kar ste meni dobrega storili. Odslej pa hočem delati celo svoje življenje, da bodo tudi drugi rojaki vas spoznali, ki vas do zdaj še ne poznajo. Kristjani ste me sprejeli za svojega, hočem se tega vrednega skazati in porabiti svoje moči, da pripeljem v sv. cerkev mnogo duš, ki so odkupljene s krvjo Kristusovo.

Tako nam je Faragit Emanuel Bieno priprosto in odkritosrčno popisal svoje dosedanje življenje. Mi smo ga od blizu videli in šteli tudi njegovih petnajst zarastkov na obličju, žalostno spričevanje njegove povesti in sužnosti. Pa ti ubogi otroci, odkupljeni od krvoločnih gospodarjev, ohranijo še dolgo žalostne utise prejšnjih krutih časov. Ko je Emanuel z očetom Luajem iz Afrike na Francosko odpotoval in je čutil, da se jame ladja premikati in da odpluje v neznanu mu deželo, pritekkel je ves trepetajoč k misijonarju Luaju, ga prijel za plašč in začel prositi: „Oče, oče, branite me! Odpeljejo nas in me bodo spet prodali. Prosim vas, branite me!“ Oče Luaj ga je potolažil: „Moj dragi Emanuel, ne boj se nič; mi gremo v Francijo, kjer ne poznajo sužnosti, odkar našega Gospoda poznajo in molijo. Krščanska dobrotljivost ravno te dežele je tebe odkupila iz sužnosti, tebe in veliko tvojih nesrečnih bratov. Tukaj boš videl krščanske očete in krščanske matere in veliko dobrih ljudi, ki radi podpirajo misijonarje.“ Te besede so ga pomirile in odslej se ni več bal, ampak pogosto je hitel na krov in gledal, kdaj se bo prikazal breg te srečne dežele, ki uživa dar krščanske omike.

Smešničar.

Učitelj: „Francek, če od šestih tri proč vzameš, koliko še ostane?“

Francek: „Ne vem.“

Učitelj: „No, če imaš šest hrušk, in jaz te prosim, da jih meni tri daš, koliko jih tebi ostane?“

Francek: „Šest.“

Učitelj: „Če te pa jaz za tri prosim?“

Francek: „Saj jih ne dam.“

* * *

Tujec: „Ktera ura je zdaj?“

Pastir: „Tista, ko se osli napajajo.“

Tujec: „Kako pa, da so na tebe pozabili?“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. God našega svitlega cesarja se je po celi Avstriji in tudi po mnogih krajih na Koroškem slovesno obhajal. Cesarsko slavnost, ki

so jo Slovenci priredili na Plešivcu, popišemo na drugem mestu. — Pri zidanju nove gimnazije v Celovcu je neki zidar z odra padel in mrtev obležal. — Pogorel je Oraš v Goričah pri Slov. Šmihelu. — Polovico graščine Emersdorf pri Celovcu je kupil neki gosp. Kellner iz Dunaja za 70.000 gld. — Pogorel je Petrič p. d. Križe v Logi vesi. — V Celovcu je tesar Jakob Modrič 4 metre globoko padel. Težko da bi okrevale. — Na Koroškem so letos 1222 Slovencev menj našteli, kakor jih je bilo leta 1880. naštetih. Kakih 20 do 30 tisoč Slovencev so zapisali med Nemce. — Nekemu mesarju v Celovcu je bik zdvijal, tako da so ga morali ustreliti. — Pogorel je Predenc na Dholici. — Po zadnji štetvi je na Koroškem 49.663 hiš in 361.008 ljudi; med njimi 254.597 Nemcev (?) in 101.030 Slovencev. Po tem takem se je število Slovencev v 10. letih za 1.222 zmanjšalo, število Nemcev pa za 13.012 povečalo. V Celovcu pa so letos našteli med 19.756 ljudmi 723 Slovencev, tedaj za 94 več, ko pred 10 leti. Ni nam treba dostavljati, da te številke niso resnične. Ne 700, ampak kakih 7000 bo v Celovcu Slovencev.

Na Kranjskem. Svitli cesar so podarili gasilcem v Dolenji vasi 50, gasilcem v Gradacu pa 60 gld. — V Kamniku je g. Prašnikar ustanovil zdravilišče po Kneippovi metodi. Zdravnik, ki se je pri g. župniku Kneippu učil, je bojda že prišel v Kamnik. — V Novem Mestu je umrl odvetnik dr. Skedl. — Pri Gorjah je neki pastir v prepad zdrknil in se ubil. — V Šambijah je strela ubila dečka, ko je zvonil. — Ljubljanska obrtna šola za dečke je štela 42 učencev, ona za deklice pa 39 učenk. — Na Bledu se mudi okoli 600 tujcev. — Družba sv. Cirila in Metoda je izdala Vodnikove pesmi. — Vipavčico bodo jeseni ravnatii začeli. — Zlato mašo bojo obhajali č. g. župnik Jan. Potočnik v Brezovici pri Ljubljani. — Goveja kuga razsaja v Cirknici. — Lepo veselico so v Ljubljani napravili abiturijenti iz vseh slovenskih gimnazij. (Abiturijenti so taki, ki so dovršili osmo latinsko šolo.) — V Ljubljani je umrl znani rodoljub Luka Robič. — Ljubljanski „Sokol“ in več drugih Slovencev se poda na Zagrebško kmetijsko razstavo. — Utonjenega so našli nekega hlapca v Mostah pri Ljubljani. — Loški grad so kupile nune za razširjenje svoje šole. — Dr. Lešnik se preseli iz Št. Lenarta na Štajerskem v Škofjo Loko. — Na Igu ste dve hiši zgoreli. — Ljubljanske barabe (faloti) so vlomile v Trnovsko cerkev; pa niso nič dobili. Neko žensko pa so oropali v Židovskih ulicah sredi mesta, seveda po noči.

Na Štajerskem. Svitli cesar pridejo v Celje 30. avg., da si ogledajo vojaške vaje, ki se bojo vršile okoli Celja. Mesto dela priprave, da dostojno sprejme svojega vladarja. — Gospod J. Križan je začel izdajati „Naš dom“ v malih snopičih po 20 kr., v katerih se nahajajo kratkočasne povesti in pesmi za prosto ljudstvo. Naročnina 1 gld. 20 kr. za 6 snopičev se pošlje g. tiskarju Dragotinu Hribarju v Celje. — Sodnijski pristav g. Brumen je popustil cesarsko službo in ustopil za koncipijenta pri dr. Vrečku v Celju. Zdaj mu nemškutarji ne bojo mogli več nagajati. — Za zvonik pri stolni cerkvi v Mariboru se je do zdaj nabralo 2800 gld. — V Mariboru so v enem tednu štirje znoreli. — Strela je

užgala pri Zadravcu v Središču. Vse pohištvo je zgorelo. — V Halozah so zasledili trno uš. — Toča je pobila okoli Ptuja in Velike Nedelje. — V Mariboru se je ustrelil poštni sluga Trčič. — V Reichenburgu so ustanovili čitalnico.

Na Primorskem. V Risniku pri Divači so našli mrtvega nekega moža iz Lokve. — Dve mladi ženski ste se zastupili v Trstu; eno so menda še rešili. — Lepo jama so našli blizo Reke. — V morju pri Reki so vjeli morskega volka, ki je tehtal 4000 kil. — Toča je pobila v Štanjelu in po Braniški dolini. — V Trstu je dogospodaril sloveči trgovec Morpurgo. Dolgá je več milijonov, ki jih upniki zgubijo.

Po drugih deželah. Železnica iz Sarajeva do Metkoviča je dovršena. Tako je Bosna zvezana z Dalmacijo in morjem. — Na Tihem morju se je potopila ladija „Tamenaru“; 260 mornarjev je smrt storilo. — V jezeru pri Neuenburgu so utonile 3 gospe. — V Bistrici na Srbskem je toča padala, nekteri kmeti so pa v gostilni sedeli in svetnike kleli. Krčmar pa sname puško in reče, da bo Boga ustrelil. Ko pa stopi na prag in pomeri v nebo, zašvigne blisk in strela ga pri tej priči ubije. — Okoli 500 Slovencev in Hrvatov se je podalo v Prago na razstavo. Tam so bili častno sprejeti. Udeležilo se je tudi nekaj koroških Slovencev, o katerih upamo, da nam bojo kaj več o tem potovanju povedali. — Iz Ogerske se poroča, da je pšenica slabša, ko v prejšnjih letih; vina in sadja bo malo. — Na Ruskem so imeli v mnogih krajih slabo letino, da še jesti ne bo kaj. Ruska vlada je že prepovedala izvoz rži in ržene moke. Vsled tega bo cena rži nemara pri nas nekoliko poskočila. — Nasprotno pa se poroča iz Amerike, da je tam pšenica dobro obrodila in se že vozi v Evropo. — Živo srebro so našli pri Doncu v Rusiji. — Na Finskem v Rusiji sta vkup trčila dva vlaka; 48 vojakov je bilo močno ranjenih. — Največja vojna ladija je „Hood“, ki so jo Angleži zdaj dogotovili. Dolga je 380 in široka 75 čevljev; morščakov šteje 634. — Na Dunaju so zasledili moža in ženo, ki sta dekle in kuharice, ki so bile brez službe, k sebi vabila, jih morila in oropala. Mož se piše Schneider in je od tam, žena je pa Korošica, rojena Kapelari iz Beljaka. Ona je v sodnijski hiši skočila iz tretjega nadstropja, da bi sodbi ušla, pa ni mrtva, ampak ranjena v bolnišnici leži. Grozne hudobije utegnejo o tem ljubeznivem paru na dan priti. — Pogorelo je mesto Sen-gilej na Ruskem; 1000 družin je brez strehe. — Kako močno se selijo ljudje v Ameriko, kažejo te številke: samo v Novi Jork je došlo l. 1890 priseljenih 68.000 Nemcev, 63.000 Angležev in Ircov, 58.000 Lahov, 53.000 Avstrijancev, 49.000 Rusov in Poljakov, 34.000 Švedov in Norvežanov. — Kako se včasih denar po nepotrebni trosi, vidimo iz sledečega: v Črnovčah v Bukovini so Judom na ljubo čisto po nepotrebni ustanovili visoke šole (za ktere moramo seveda tudi mi plačevati). Te šole so tako slabo obiskane, da je na primer samo 12 juristov, za ktere je nastavljenih 28 profesorjev; tako da se izda za enega učenca okoli 5000 gld. na leto. V Brnu pa je deželni odbor ustanovil zavetišče za sprijeno mladino, ki šteje 28 učencev, hiša je pa stala 150.000 gld., potem pridejo še tekoči troški, tako da se potrosi za vsacega paglavca 1214 gld.

na leto. Tako znajo liberalci gospodariti! Oba ta zavoda so si namreč liberalci izmislili. — Hudo povodenj so imeli v Šleziji, avstrijski in pruski. — Zlato poroko bota imela prihodnje leto danski kralj in kraljica. — Pogorel je velik del krasne palače egiptovskega podkralja v Kajiri. — Oblaki so se vtrgali nad Brnom in napravili grozen naliv. Morava je na več krajih prestopila bregove. — Velike viharje so imeli tudi na Angleškem.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico napravi v nedeljo dné 6. septembra 1891 ob 3. uri popoldne **svoj shod** pri Holepicu na Čežavi pri Žihpoljah po sledečem sporedu: 1. Pozdrav predsednika. 2. Razni govori in navsveti. 3. Sprejem in vpisovanje udov. Po zborovanju prosta zabava. Pri lepem vremenu vršilo se bode zborovanje na prostem. Prijazno vabi vse domače in tuje ude, in vse tiste, ki želijo pristopiti k imenovani podružnici **načelníštvo.**

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Št. Kancijan in okolico bode imela v nedeljo dné 6. septembra ob 4. uri popoldne v gostilni g. župana Jan. Messnerja p. d. pri „Kebru“ na Vesielah v Št. Vidski fari svoj **drugi letni shod**. Pri lepem vremenu na prostem. K obilnej udeležbi vabi vse rodoljube **odbor.**

Loterijske srečke od 15. avgusta.

Gradec	29	82	50	6	31
Dunaj	23	89	57	75	29

Tržno poročilo.

V Celoveu je biren:

pšenica po . . .	6 gld.	— kr.
rž	5 "	50 "
ječmen	4 "	— "
oves	2 "	30 "
hejda	4 "	80 "
turšica	4 "	70 "
pšeno	7 "	80 "
proso	— "	— "
grah	— "	— "
repica	1 "	— "
fižol, rudeči . .	5 "	20 "
Deteljno seme	43 do	— gld.
100 kil.		

Sladko seno . .	2 gld.	20 kr.
kislo	1 "	40 "
slama	1 "	30 "
meterski cent	(100 kil.)	

Frišen špeh kl.	— gld.	70 kr.
maslo	1 "	— "
mast	— "	75 "

Navadni voli	100—160	gld.
pitani voli . .	120—190	"
junci	60—90	"
krave	60—120	"
junice	50—80	"
prešički	5—15	"

 Današnja številka obsega dvanajst strani.

Oglasila.

Lepo posestvo

v Humčah, 9 oralov večidel dobrih travnikov, dosti sadnega drevja, 22 oralov dobro obdelanih njiv, 26 oralov lesnega sveta, skupaj 56 oralov; pohištvo še v dobrem stanu, in polje na ravnini, nekaj lesnega sveta proti Dravi visi, les povsodi bujno raste ki se že zdaj lahko pri 3000 gld. ceni, se, vsled družbinskih razmer, s sprav lehkimi pogoji proda, ali pa tudi v najem dá; kupci se naj oglašajo pri Komarju v Vovankah, pošta Doberlaves (Eberndorf.)

Natorna vina,

rudeča in bela, prodajam podpisani in sem porok za blago, ki ga kupim iz prve roke.

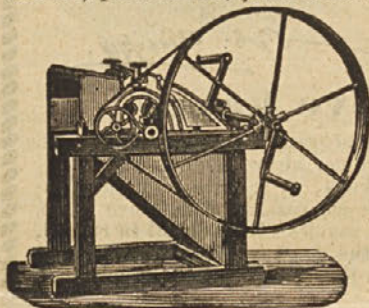
Ogersko iz Sekarda po 22: rudeče namizno vino, izvrstno po 22; **dalmatinsko iz Lise**, črno in težko, po 26 gld. hektoliter. Pri meni je tudi zaloga **moke** iz I. Peštanskega parnega mlina, kjer se fino izmelje najboljša pšenica. **Kava**, kdor vzame vsaj 5 kil, po 1 gld. 56 kr. in više. Imam najboljše vrste iz Cejlona, Kube in Moke. Sploh imam vsake vrste tržaško (prekmorsko) blago, mast, moko, raznih žit, žgane pijače, dišave itd. Kramarjem se daje na debelo ceneje.

Amand Prosen,

trgovec v kosarnskih ulicah šte. 24 v Celovcu.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo,

plugi, brane, poljski valjarji, sejalnice, stroji za košnjo, za preobračanje sena, konjske grablje, tlačilnice za seno, mlatilnice, pretresalnike, premikalnice, žitne čistilnice, keruzne robkalnice, rezalnice, ročni mlini, repereznice, sadni mlini, sadne stiskalnice, mečkalnice za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olje, stroji za peronosporo, sadne lupilnice, sušilnice za sadje in zelenjad, sesalke za vino, uprava za kleti, sesalke za vodnjake, okrožne pile (žage), decimalne tehtnice, vozovi za živino, separatorji za mleko, dvigalnice za sode, stroji za vrtnanje avtomatične stiskalnice za sladko krmo, perilnice, stroji za čiščenje prediva itd.

Vse izvrstno delo, po nizkih tovarniških cenah.

Poroštvo; ugodni pogoji za plačevanje; čas poskušnje!

Tovarna za kmetijske in vinorejske stroje

Ign. Heller na Dunaju,

II. Praterstrasse 78.

Ceniki z mnogimi podobami na 144 straneh v nemškem, slovenskem in laškem jeziku se dobijo na željo zastoj.

Pošteni zastopniki se povsodi sprejemajo.

Brambo zoper

nalezljive živinske bolezni, pereči ogenj pri svinjah, muhe in drugi mrčes, trohno bo in otrpnenje lesa, hišno gobo in stenski mah, mokro zidovje daje le

KARBOLINEJ,

kakor ga Barthel najboljšega izdeluje. To je tudi najboljša in najcenejša rujava barva za les, kteremu daje 3 do 4 krat večjo trpežnost. Ceniki zastoj. — 5 kil se pošlje po pošti za 1 gld. 50 kr., 100 kil za 16 gld. od Dunaja.

Troški so majhni, dobiček tisočkrat večji.

MICHAEL BARTHEL & Comp.

Wien X. Keplergasse 20.

(Hiša obstoji od leta 1781.)

Odgovarja se na slovenske dopise tudi v slovenskem jeziku.

pripravljena od lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplivno zdravilo, ki krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovi ter ni nikako drastično neinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštenu povzetju v skatljah po 12 steklenic za gld. 1.36; po 24 za gld. 2.60; po 36 za gld. 3.84; po 44 za gld. 4.26; po 55 za gld. 5.62; po 110 za gld. 10.30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. — V Celovcu prodaja jih lekar Thurnwald in Egger, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

Priporočilo.

Podpisana naznanja vsem tujcem in domačim, da je prevzela

gostilnico „pri Teti“

Fröhlichove ulice šte. 5.

Dobilo se bode dobro vino in pivo kakor tudi okusna gorka in mrzla jedila.

Uljudno se priporoča za obilno obiskanje

Fani Križaj.

C. kr. izločlj. privilegirana

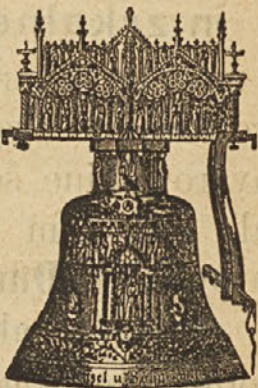
Zvonarna

Jan. Denceljnovih sinov v Mariboru

se priporoča častitej duhovščini za izdelovanje zvonov vsake velikosti in uglasbe, iz najfinejšega blaga, in jamči za čisti glas in pravilno izvršbo.

Tudi se prodajajo svečniki, ki so zlatim podobni, in zvončki za postrežnike pri Božji službi in pri vходу v zakristijo.

Mnoga pohvalna pisma so na razpolaganje.

Red za točenje (Schank-Ordnung)

za županstva na Koroškem,

natisnjen v obeh deželnih jezikih (nemško-slovenski) in na željo nekterih občinskih zastopov založen, dobiva se (po 10 kr. iztis) v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Zavod šolskih sester v Mariboru.

S početkom šolskega leta (15. septembra 1891) se prične v zavodu privatno učiteljske za žensko mladino (I. in III. tečaj). Več pove predstojništvo zavoda.

Postranski zaslužek,

ki se vedno množi in dolgo let trpi, si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje, ki so kot poštenjaki na dobrem glasu, ako živijo v takih razmerah, da pridejo z ljudmi mnogo v dotiko. Dosluženi orožniki in podčastniki imajo prednost. Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo pod: „G.S. 1891, Graz, post. rest.“

Zahvala.

Domača

c. kr. privilegirana avstrijska
zavarovalnica

„Dunav“

na Dunaju,

ki zavaruje

zoper ogenj, na življenje,
zoper škode pri prevažanju
in zrkalnem steklu,

je meni po požaru prizadeto škodo
prostovoljno izplačala, čeravno
zavarovalnine še nisem bil upla-
čal, zato sem tej domači za-
varovalnici „Dunav“ na Dunaju
največो zahvalo dolžen.

Kotmaraves, meseca avgusta 1891.

Jož. Kometter l. r., priča. † Matija Valentin,
podpisal sin:

A. Koller l. r., priča. Filip Valentin.

Da je vse to res, potrjuje:

Sablatnik l. r., župan.

Proč z navadno kavo, kupujte Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeljuje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika
Seb. Kneippa edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu na Bodenskem jezeru.

Velečast. gosp. župnik Kneipp se je odločno iz-
rekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajal-
nicah kupujemo in
uživamo. Tista je
sad strupenega dre-
vesa, ne daje telesu
nobene moči, raz-
burja le živce, ker je
strupena, ter izvaja še
druge jedi na pol pre-
bavljene iz želodca.
Kneippova kava pa
ima veliko

redilno moč,
pomiri živce in je
dosti boljši kup.
Komur bi se ta kava
ne zdela dovolj
okusna, naj jej pri-
meša nekoliko

SCHUTZ - MARKE.

Seb. Kneipp

Ölzove kave,

in ne bo skoraj poznal razločka od navadne kave.
Pil bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših za-
vojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago,
ki ga pozna na tem: zavoji so štirivoglati in rudeči,
bratov Ölz, varnostna marka, ponvica, podoba
in podpis župnika Kneippa. Ölzova kava nosi naše
ime in ponvo.

Dobi se v vseh boljših specerjskih prodajal-
nicah v Celovcu.

Bratje Ölz,

tovarna za Kneippovo sladno kavo v Bregencu.

Dva učenca

z dobrim šolskim spričevalom sprejme do 15. sept. t. l.

Matija Singer,

krojač v Svetni vesi, p. Unterbergen, Koroško.

Prostovoljna dražba.

Kmetija Klettenhof št. 58. v Št. Rupertu,
z novo hišo, 12 oralov in 101 št. sežnjev skupaj
ležečega sveta, le 15 minut za pešca od Celovca
oddaljena, se bo dné 29. avg. dopoldne ob 10. uri
na mestu zemljišča s prostovoljno dražbo prodala;
prvi klic je 8000 gld. Kraj je lep, mesto blizo,
zato bo posestvo vsakemu priležno. Natančnejši
pogoji dražbe se zvejo pri e. k. okr. sodnji v Celovcu.

Malo posestvo

je iz proste volje na prodaj. Pohišstvo novo, letos
postavljeno, 3½ birnov posetve, 1½ oralov trav-
nika, nekaj sadja, nekaj gozda, vse na eni parceli
zraven hiše. Več pové J. Rutar p. d. Habnar
v Malih Čapah v Žitarski fari, pošta Miklauzhof.